



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לז"ן ואח' נ' לז"ן

1

בפני כב' השופט מנחם רניאל

מבקשים
 1. ערן לז"ן ת.ז. 057871725
 2. עודד לז"ן ת.ז. 022423164
 ע"י ב"כ עו"ד א. גולדהמר

נגד

משיב
 ליאור לז"ן ת.ז. 054153457
 ע"י ב"כ עו"ד א. בירגר

2

3

פסק דין

4

5 1. המבקשים, השותפים עם המשיב בתברת יקוב לז"ן ובניו בע"מ, מבקשים בתובענה זו ליתן
 6 פסק דין הצהרתי לפיו בין המבקשים למשיב נכרת ביום 26.7.09 הסכם בוררות מחייב, וכן לעשות
 7 שימוש בסמכותו לפי סעיף 8 לתוק הבוררות תשכ"ח-1968, ולאכוף את הסכם הבוררות על ידי מינוי
 8 בורר שידון ויפסוק בסכסוך שבין הצדדים בכל הקשור למחלוקות שבנים בנוגע לניהול החברה
 9 ובנוגע לעניניהם האישיים והכספיים. המשיב טוען שלא נכרת הסכם בוררות מחייב.

10

11 2. לטענת המבקשים בדיון ביום 15.11.09, הסכם הבוררות נכרת בדרך של הצעה וקיבול
 12 באחת משתי דרכים:

13 א. הצעת המבקשים שנכללה בשיחה טלפונית ביום 26.7.09, בה מסר ב"כ המבקשים כי מרשיו
 14 יהיו מוכנים לפנות להליך של בוררות, שלה ניתן קיבול במכתבה של ב"כ המשיב מאותו יום.
 15 ב. הצעת המשיב במכתב באת כוחו מיום 26.7.09 שהתקבלה במכתבו של ב"כ המבקשים
 16 מאותו יום.
 17

1 מתוך 6



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לז"ן ואח' נ' לז"ן

- 1 ואולם, עיזן בתובענה מעלה שהדרך הראשונה לכריתת הסכם הבוררות כלל לא נטענה. ממילא, לא
 2 ניתנה תשובת המשיב על כך. זו חריגה מכתבי הטענות, שאמנם לא זכתה למחאה של המשיב מייד
 3 עם העלתה, מטיעמי נימוס, אבל ב"כ המשיב טענה מייד בפתח טענותיה כנגד טענות חדשות שעלו
 4 אשר היא לא מוכנה אליהן. לפיכך, ובהתחשב בעובדה שמדובר בסעד הצהרתי שמקורו בדיני היושר,
 5 לא אדון בדרך הראשונה שנטענה לכריתת הסכם הבוררות לעיל, אלא רק בדרך השנייה.
 6
- 7 3. מפני חשיבות הדברים, אביא את המילים הרלבנטיות מתוך המכתבים שהם נושא
 8 המחלוקת:
 9 במכתב ב"כ המשיב לב"כ המבקשים מיום 26.7.09 שעה 10.49 נכתב:
 10 *בהמשך לשיחתנו הטלפונית מהיום בה מסרת כי מרשיך יהיו מוכנים לפנות להליך בוררות
 11 ולבקשתך להעלות את הדברים על הכתב, רצ"ב תגובת מרשי:*
 12 1. ליאור לז"ן מרשי מוכן לפנות להליך בוררות. לפי שיחתי עיזנו יעדיף להגיע לבורר שהוא
 13 דואה חשבון- כפי שהציע רו"ח ארנון כרם - שהוא בן משפחה ופתר כבר בעבר בעיות בחברה
 14 בהצלחה (אף מתוך שיקול של חסכון בעלויות).
 15 2. ... (יתרת המכתב עוסקת בחובות החברה הדחופים ובטענות בין הצדדים, אך לא בבוררות
 16 או בתנאים לה).
 17
- 18 בתגובה מאותו יום ששלחה על ידי ב"כ המבקשים לב"כ המשיבים שהועבר בשעה 16.42 נכתב:
 19 *תודה על מכתבך מהיום.
 20 טענ, משחוסכם על דעת שני הצדדים ללכת לבוררות כל שנתר לנו הוא להסכים במהירות על
 21 זהות הבורר.
 22 מרשי אינם מסכימים כי הבורר יהיה רואה חשבון כרם, ואודה לך אם תודיע לי תגובת מרשך
 23 לשני הבוררים שהוצאו (השגיאה במקור) על ידי.
 24 ככל שנקדים את הליך הבוררות (ומבחינתי, ניתן לקיים ישיבה ראשונה באופן מיידית) כך ייטב
 25 לשני הצדדים.*
 26
- 27 4. במכתב ששלח ב"כ המבקשים למחרת, ביום 27.7.09, צירף הסכם בוררות. בתשובה ענתה
 28 ב"כ המשיב כי מרשה יסכים לפנות לבורר בתנאים שנקבה: הפקדת כספים על ידי המבקשים, ביטול
 29 מכתב לחברת ביטוח כלל, קביעת הבורר על ידי לשכת רואי החשבון בחיפה. על כך ענה ב"כ
 30 המבקשים שהתנאת התנאים היא הפרה של החסכם, והסכים לדרך המיזמי המוצעת על ידי ב"כ
 31 המבקשים, ובהתאם שלח הסכם בוררות מתוקן, אשר לא נחתם.
 32

2 מתוך 6



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לזין ואח' נ' לזין

5. לפני דיון בשאלה שבמחלוקת לגופו של ענין, אסיר מעל הדרך את טענת המשיב בפני כי הציון "מבלי לפגוע בזכויות" בכל המכתבים, משמעו שהמשיב שומר לעצמו את הזכות שאם הצד השני יעמוד בתנאים (כנראה מדובר בטעות הקלדה והכוונה "לא יעמוד בתנאים") אז תהיה למשיב הזכות לפעול כפי שהוא מוצא לנכון. אכן, במכתבה של ב"כ המשיב מיום 26.7.09 נרשם בצד השמאלי העליון "מ.ל.ב.", אבל גם אם נניח שהכוונה היא לנוסחה "מבלי לפגוע בזכויות", אין לנוסחה זו המשמעות שטען לה המשיב.
- הלכה היא כי משמעותו של הרישום "בלי לפגוע בזכויות" או "כל הזכויות שמורות" במסמך הינה מוגבלת, אולם גם אם נפקותו של הסייג האמור אינה חלה על תוכן המסמך, וככלל אין בו כדי לפגוע בהתחייבות הכלולה במסמך; הרי עיקר תכליתו נועדה לנסיבות של משא ומתן לפשרה כדי לסייג את ההתחייבות המוצעת ולהגבילה להצעת הפשרה בלבד. כבר נפסק כי כאשר מופיע רישום כזה במסמכים הנכתבים במהלך משא ומתן לפשרה, אין מסמכים אלה יכולים לשמש כהודאת בעל דין בבית המשפט כאשר המשא ומתן נכשל (ראו: ע"א 440/75 זנדבנק נ' דנציגר, פ"ד (2) 260, 274; ע"א 172/89 סלע חברה לבטוח בע"מ נ' סולל בונה בע"מ, פ"ד (2) 311, 333-334). מעבר לדרוש, ומבלי לקבוע מסמרות, יצוין כי לדעתנו הרישום הסטנדרטי "בלי לפגוע בזכויות" בכותרת מסמך כשלו עצמו אינו שולל בהכרח, בכל הנסיבות, את האפשרות לקבוע כי האמור במסמך מהווה הודאה לפי סעיף 9 לחוק ההתנישות; כל מסמך ייבחן על פי תוכנו ובהתאם לנסיבות המקרה (רע"א 83 / 9041 בטחיש נ' מדינת ישראל - משרד הביטחון [פדאור (לא פורסם) 05 (19) 811], עמוד 4).
- אילו היה המכתב נכתב במהלך משא ומתן לפשרה, ניתן היה להמנע להציגו כראיה, אבל שני הצדדים הציגו את המסמך והתייחסו אליו. על כן, אני דוחה טענה זו של המשיב.
5. המשיב טוען עוד כי הסכם הבוררות הנטען אינו עומד בתנאי שלפיו הסכם בוררות צריך להיות בכתב. לא ירדתי לסופה של טענה זו. ההסכם הנטען נקשר לפי הטענה בשני מכתבים משני הצדדים. אין צורך בכתב אחר. אמנם, למרות הוראת החוק כי חוזה נקשר בדרך של הצעה וקיבול, בדרך כלל אנו רואים הצעה וקיבול באותו מסמך, אבל אפשר גם שההצעה והקיבול יהיו במסמכים נפרדים. אין חובה שהסכם הבוררות יהיה בכתב אחד. לפיכך, אני דוחה את טענת המשיב בענין זה.
6. הטענה המרכזית של המשיב היא ש"מוכנות" אינה "הסכמה". אני דוחה טענה זו. המשמעות רגילה והפשוטה של "מוכן" לפנות להליך בוררותי, היא שהוא מסכים להליך של בוררות, כפי אדם האומר שהוא מוכן להתקשר בהסכם, מסכים להסכם (ע"א 80 / 474 גרובר נ' תל-יוסף פ"ד לה (4) 45, עמוד 50, וע"א 81 / 464 מפעלי ברוך שמיר חברה לבנין ולהשקעות בעמ' נ' ברוריה

3 מתוך 6



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לזין ואח' נ' לזין

- 1 הוד פ"ד לו (3) 393, עמוד 411, ע"א 2111 / 03 ראוהן פליציה נ' צימודה סופיוב [פדאור (לא פורסם)
 2 05 (5) 1841], עמוד 2, ועוד). גם בסעיף 14 לחוק החוזים מופיעה המילה מוכן, והכוונה היא "מסכים".
 3 מוכנות היא אחד הביטויים להסכמה. אמנם, אפשר יתכנו מקרים חריגים שבהם נכונות של אדם
 4 לא תפורש כהסכמה אלא כהבנה כללית, אבל מן הראוי לתת לדברים את משמעותם הפשוטה באין
 5 ראיות נגדות. במקרה שלפני, לא רק שב"כ המשיב הבחינה במכתבה בין המבקשים שסברה ש"יהיו
 6 מוכנים", כלומר בעתיד, לבין המשיב שהוא "מוכן" בהווה, אלא מייך עברה לדיון במינוש ההסכמה
 7 על ידי ביינוי בורר, ואין ספק שמעבר הצדדים לביצוע ההסכם מהיא לכל הפחות ראייה חזקה על כך
 8 שחשבו שיש ביניהם הסכם (וראה לאתרונה ע"א 10849/07 פוארסה נ' פוארסה (ניתן ביום
 9 12.11.09). על כן, אני קובע שבנסיבות הענין, מוכנותו של המשיב לפנות להליך בוררות, היא הסכמה
 10 לפנות להליך בוררות.
 11
 12 7. המשיב טען כי לא היתה גמירות דעת מצידו להתקשר בהסכם בוררות. גמירות הדעת
 13 נלמדת מהמובן האובייקטיבי של דבריו. כפי שאדם האומר "אני מסכים לפנות להליך של בוררות"
 14 נחשב כמי שגמר בדעתו להתקשר בהסכם מחייב, כך גם מי שאומר "אני מוכן לפנות להליך של
 15 בוררות" הוא מי שגמר בדעתו להתקשר בהסכם. אכן, במכתב נוסף התנה את הסכמתו בתנאים, אך
 16 זאת לאחר שכבר נכרת ההסכם. במכתב המווה הצעה מטעמו, לא נכלל כל תנאי לבוררות. על כן, אני
 17 דוחה את טענת המשיב שלא היתה גמירות דעת מצידו להתקשר בהסכם.
 18
 19 8. אני דוחה גם את טענת המשיב, כאילו ההצעה אינה מסוימת. רוב הסכמי הבוררות נכללים
 20 כתנאי בהסכם כולל יותר, שלפיו יופנו הסכסוכים לבוררות, עוד לפני שידועים בדיוק מה הסכסוך
 21 ומה המחלוקת. מכאן, שלצורך כריתת הסכם בוררות, אין צורך להגדיר בדיוק על מה המחלוקת.
 22 הסכם בוררות עומד במבחן המסוימות אם ניתן להתקשר על פיו, והוא יכול להיות צופה פני העתיד.
 23 במקרה שבפני, ההסכם אינו צופה אלא לעתיד קרוב, אבל מתוך המכתבים הקודמים בין הצדדים,
 24 שהמשיב עצמו ביקש להפנות אליהם, עולה שהצדדים יודעים היטב על מה הם חולקים, וכאשר על
 25 רקע זה נכרת הסכם בוררות, הוא כולל בתוכו בודאי את הסכסוכים שהתגלעו בין הצדדים עובר
 26 לכריתתו.
 27
 28 המשיב טען עוד כי לא הוסכם על זהות הבורר. על פי הדיון, כאשר יש בדין מנגנון לקביעת אחד
 29 הפרטים בהסכם, אין צורך להסכים עליו בהסכם (פ"ד פוארסה לעיל). חוק הבוררות קובע בסעיף 8
 30 כיצד יקבע הבורר כאשר לא הוסכם מי יהיה הבורר, ועל כן, קביעת זהות הבורר אינה דרושה לצורך
 31 כריתת ההסכם. כך גם לגבי משך הבוררות, שיש לגביו הוראות מפורשות.
 32



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לזין ואח' נ' לזין

- 1 לפיכך, אני קובע שהצעת המשיב להתקשר בהסכם בוררות היא הצעה מסוימת דיה לצורך כריתת
2 הסכם הבוררות בין הצדדים.
- 3
- 4 9. המשיב צירף לתשובתו להמרת הפתיחה פרוטוקולים כדי להוכיח שהמבקשים הפרו את
5 המוסכם בין הצדדים. זה לא רלבנטי לשאלה אם נכרת הסכם בוררות. אלו טיעונים שיועלו בפני
6 הבורר והוא יחליט אם לקבלם או לא, ובהתאם לכך ייתן את פסק הבוררות שלו.
- 7
- 8 10. על כן, אני מקבל את הבקשה הראשונה של המבקשים ומצהיר כי בין הצדדים נכרת הסכם
9 בוררות מחייב ביום 26.7.09.
- 10
- 11 11. מכתבה של ב"כ המשיב מיום 27.7.09 שהתנה את קיום הבוררות בתנאים הוא "מעשה או
12 מחזל בניגוד לחוזה" ולכן הוא הפרה של הסכם הבוררות בין הצדדים. המבקשים זכאים איפוא
13 לתרופה של אכיפת ההסכם, ולא ניתן על ידי המשיב כל טעם מדוע לא יאכף ההסכם. אכיפת
14 ההסכם תהיה על ידי מינוי בורר שימסוק במחלוקות בין הצדדים. אמנם, לא התגבשה על כך הסכמה
15 בין הצדדים, אבל נראה מתוך דבריהם ההדדיים שחס הסכימו שאם ימונה בורר, הוא ימונה על ידי
16 ראש לשכת רואי החשבון בחיפה. ממילא, זו דרך טובה לקבוע את זהת הבורר על ידי בית המשפט.
17 על כן, אני מצווה על אכיפת הסכם הבוררות, על ידי כך שהצדדים, או מי מהם, יפנו לראש לשכת
18 רואי החשבון בחיפה, על מנת שימונה בורר, והבורר שימונה על ידו, ידון ויכריע במחלוקות שבין
19 הצדדים על פי דיני הבוררות.
- 20
- 21 12. על פי תקנה 513, בהעדר הסכם שכר טירחה, יש לפסוק שכ"ט עו"ד לפי התעריף המומלץ.
22 התעריף המומלץ קובע שתביעה לפסק דין הצהרתי תחושב כמו תביעה כספית. איני יודע את
23 הסכומים השנויים במחלוקת. אם הם עולים על 936,000 ש"ח, השכר הוא לפחות 43,852 ש"ח. לאחר
24 שיקול בענין זה, אני קובע כי המשיב ישלם למבקשים אגרות התובענה וכן שכ"ט עו"ד בסך 25,000
25 ש"ח בתוספת מע"מ.
- 26
- 27
- 28 ניתן היום, ל' חשוון תש"ע, 17 נובמבר 2009, בהעדר הצדדים.
- 29



בית המשפט המחוזי בחיפה

17 נובמבר 2009

ה"פ 816-08-09 לזין ואחי' ני לזין

משה רינאל, שופט

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6